Kohtulahendite kogumik

ÜLDKOHTU OTSUS (kümnes koda laiendatud koosseisus)

14. aprill 2021 *

Ühtekuuluvusfond ja ERF – Määruse (EL) nr 1303/2013 artikli 139 lõige 6 – Pärast lõpliku vahemaksetaotluse esitamist, kuid enne raamatupidamisaruannete heakskiitmist vastu võetud suurendatud kaasrahastamismäära ajaline kohaldamine – Õiguspärane ootus – Põhjendamiskohustus – Hea halduse põhimõte

Kohtuasjas T-543/19,

Rumeenia, esindajad: E. Gane, A. Rotăreanu ja M. Chicu,

hageja,

versus

Euroopa Komisjon, esindajad: A. Armenia, S. Pardo Quintillán ja L. Mantl,

kostja,

mille ese on ELTL artikli 263 alusel esitatud hagi nõudega tühistada osaliselt komisjoni 23. mai 2019. aasta otsus C(2019) 4027 (final) osas, mis puudutab raamatupidamise aastaaruande heakskiitmist ning Ühtekuuluvusfondist ja Euroopa Regionaalarengu Fondist (ERF) aruandeaastal 2017/2018 ja rakenduskava CCI 2014RO16M1OP001 „Suurtaristu“ puhul tasumisele kuuluva summa arvutamist, kohaldades selle rakenduskava esimese ja teise prioriteetse suuna puhul kaasrahastamismäära 75%, mitte 85%

ÜLDKOHUS (kümnes koda laiendatud koosseisus),

koosseisus: koja president M. van der Woude, kohtunikud A. Kornezov (ettekandja), E. Buttigieg, K. Kowalik-Bańczyk ja G. Hesse,

kohtusekretär: ametnik P. Cullen,

arvestades menetluse kirjalikku osa ja 18. septembri 2020. aasta kohtuistungil esitatut,

on teinud järgmise

* Kohtumenetluse keel: rumeenia.

otsuse

Vaidluse taust

1 Euroopa Komisjon kiitis Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. detsembri 2013. aasta määruse (EL) nr 1303/2013, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi, Euroopa Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondi ning Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta, nähakse ette üldsätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi ja Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1083/2006 (ELT 2013, L 347, lk 320; parandus ELT 2016, L 200, lk 140) (muudetud), artikli 29 lõike 4 ja artikli 96 lõike 10 alusel vastu võetud 9. juuli 2015. aasta rakendusotsusega C(2015) 4823 (final) (edaspidi „2015. aasta rakendusotsus“) heaks rakenduskava CCI 2014RO16M1OP001 „Suurtaristu“ teatud elementidele toetuse andmise Euroopa Regionaalarengu Fondist (ERF) ja Ühtekuuluvusfondist, eesmärgi alusel, mis käsitleb investeeringuid majanduskasvu ja tööhõivesse Rumeenias ajavahemikul alates 1. jaanuarist 2014 kuni 31. detsembrini 2020 (edaspidi „rakenduskava“).

2 Rakenduskava koosnes kaheksast prioriteetsest suunast, millest esimene puudutas liikuvuse tõhustamist üleeuroopalise transpordivõrgu (TEN-T) ja metroo arendamise kaudu ning oli seotud Ühtekuuluvusfondiga ning teine puudutas mitmeliigilise, kvaliteetse, jätkusuutliku ja tõhusa transpordisüsteemi arendamist ning oli seotud ERFiga. 2015. aasta rakendusotsuse artikli 4 lõigetes 1 ja 2 koostoimes sama otsuse I ja II lisaga määrati kindlaks Ühtekuuluvusfondi ja ERFi toetuse maksimumsumma rakenduskavaga hõlmatud ajavahemikul. Nimetatud otsuse artikli 4 lõikes 3 koostoimes selle II lisaga kehtestati eespool nimetatud kahe prioriteetse suuna kaasrahastamismääraks 75% ning täpsustati, et seda määra kohaldatakse rahastamiskõlblikele avaliku sektori kuludele.

3 Rumeenia ametiasutused edastasid 6. juulil 2018 komisjonile lõpliku vahemaksetaotluse seoses aruandeaasta 2017/2018 rakenduskavaga vastavalt määruse nr 1303/2013 artikli 135 lõikele 2.

4 Rumeenia ametiasutused esitasid 9. oktoobril 2018 rakenduskava muutmise taotluse, millele oli lisatud muudetud rakenduskava.

5 Komisjon muutis 12. detsembri 2018. aasta rakendusotsusega C(2018) 8890 (final) (edaspidi „2018. aasta rakendusotsus“), mis võeti vastu määruse nr 1303/2013 artikli 96 lõike 10 alusel, mitut 2015. aasta rakendusotsuse elementi. Eelkõige muutis ta viimati nimetatud otsuse II lisa, suurendades rakenduskava esimese ja teise prioriteetse suuna kaasrahastamismäära 85%-ni.

6 Rumeenia ametiasutused palusid Rumeenia ametivõimude ja komisjoni 15. jaanuari 2019. aasta koosolekul, et aruandeaastal 2017/2018 kohaldataks 2018. aasta rakendusotsuses kindlaks määratud rakenduskava esimesele ja teisele prioriteetsele suunale 2015. aasta rakendusotsuses kindlaks määratud 75% kaasrahastamismäära asemel kaasrahastamismäära 85%. Komisjon märkis vastuseks sellele taotlusele, et dokumendi „Suunised liikmesriikidele raamatupidamisarvestuse ettevalmistamise, kontrolli ja heakskiitmise kohta“ komisjoni poolt 3. detsembril 2018 kehtestatud redaktsioonis (edaspidi „EGESIFi suunised“) esitatud suunistega ei ole kooskõlas nimetatud aruandeaasta jaoks 2018. aasta rakendusotsuses määratud kaasrahastamismäära 85% kohaldamine.

7 Rumeenia ametiasutused edastasid 15. veebruaril 2019 määruse nr 1303/2013 artikli 138 punkti a alusel komisjonile aruandeaasta 2017/2018 rakenduskava raamatupidamisaruanded. 1. märtsil 2019 edastasid Rumeenia ametiasutused vastuseks komisjoni täiendava teabe taotlusele nimetatud raamatupidamisaruannete parandatud versiooni.

8 Rumeenia ametiasutused kordasid 8. märtsi ja 13. mai 2019. aasta kirjades komisjonile oma taotlust kohaldada aruandeaastal 2017/2018 rakenduskava esimesele ja teisele prioriteetsele suunale kaasrahastamismäära 85%.

9 Komisjon kinnitas 17. mai 2019. aasta kirjas Rumeenia ametiasutustele, et eelarveaasta 2017/2018 suhtes ei ole rakenduskava esimese ja teise prioriteetse suuna puhul kohaldatav kaasrahastamismäär 85%. Täpsemalt selgitas ta, et programmitöö perioodi 2014–2020 raames ja vastavalt EGESIFi suunistele kohaldatakse kaasrahastamismäära mis tahes muudatusi eelarve aastasuse põhimõtte kohaselt üksnes jooksvate ja tulevaste aruandeaastate suhtes.

10 Komisjon kiitis 23. mai 2019. aasta otsusega C(2019) 4027 (final), mis tehti Rumeeniale teatavaks 24. mail 2019, määruse nr 1303/2013 artikli 139 lõigete 2 ja 3 alusel esiteks heaks aruandeaasta 2017/2018 rakenduskava raamatupidamisaruanded ja teiseks arvutas ta nende heakskiidetud raamatupidamisaruannete alusel nimetatud aruandeaastal Ühtekuuluvusfondist ja ERFist makstava summa vastavalt sama määruse artikli 139 lõikele 6 (edaspidi „vaidlustatud otsus“). Selle otsuse lisast nähtub, et komisjon kohaldas kõnealuse summa arvutamisel asjaomase rakenduskava esimese ja teise prioriteetse suuna suhtes kaasrahastamismäära 75%, nagu see on kindlaks määratud 2015. aasta rakendusotsuses.

Menetlus ja poolte nõuded

11 Rumeenia esitas käesolevas asjas hagiavalduse, mis saabus Üldkohtu kantseleisse 30. juulil 2019.

12 Komisjon esitas 18. oktoobril 2019 Üldkohtu kantseleisse kostja vastuse.

13 Repliik esitati Üldkohtu kantseleisse 6. detsembril 2019. Vasturepliik esitati samasse kohta 21. jaanuaril 2020.

14 Üldkohtu president määras 13. mail 2020 Üldkohtu kodukorra artikli 27 lõike 1 alusel käesoleva kohtuasja uuele ettekandja-kohtunikule.

15 Üldkohus esitas 10. juuni 2020. aasta kirjas kodukorra artiklis 89 ette nähtud menetlust korraldavate meetmete raames pooltele kirjalikke küsimusi, millele viimased vastasid ette nähtud tähtaja jooksul.

16 Poolte kohtukõned ja vastused Üldkohtu suulistele küsimustele kuulati ära 18. septembri 2020. aasta kohtuistungil.

17 Rumeenia palub Üldkohtul sisuliselt:

– tühistada osaliselt vaidlustatud otsus osas, milles komisjon kohaldas rakenduskava esimese ja teise prioriteetse suuna suhtes kaasrahastamismäära 75%, mitte 85%;

– mõista kohtukulud välja komisjonilt.

18 Komisjon palub Üldkohtul:

– jätta hagi rahuldamata;

– mõista kohtukulud välja Rumeenialt.

Õiguslik käsitlus

19 Rumeenia põhjendab oma hagi kahe väitega, millest esimese kohaselt on rikutud määruse nr 1303/2013 artikli 120 lõiget 3 ja artikli 139 lõiget 6 ning õiguspärase ootuse kaitse põhimõtet ning teise kohaselt on rikutud ELTL artikli 296 teises lõigus ette nähtud põhjendamiskohustust ja hea halduse põhimõtet.

Esimene väide, et on rikutud määruse nr 1303/2013 artikli 120 lõiget 3 ja artikli 139 lõiget 6 ning õiguspärase ootuse kaitse põhimõtet

20 Esimene väide koosneb kahest osast, millest esimene käsitleb määruse nr 1303/2013 artikli 120 lõike 3 ja artikli 139 lõike 6 rikkumist ning teine õiguspärase ootuse kaitse põhimõtte rikkumist.

Esimene väiteosa, et on rikutud määruse nr 1303/2013 artikli 120 lõiget 3 ja artikli 139 lõiget 6

21 Rumeenia väidab sisuliselt, et määruse nr 1303/2013 artikli 120 lõikega 3 ja artikli 139 lõikega 6 on vastuolus see, et vaidlustatud otsuses kohaldatakse rakenduskava esimese ja teise prioriteetse suuna suhtes kaasrahastamismäära 75%, mis on kindlaks määratud 2015. aasta rakendusotsuses, mitte aga 2018. aasta rakendusotsuses kindlaks määratud kaasrahastamismäära 85%. Liikmesriik on seisukohal, et Ühtekuuluvusfondi ja ERFi poolt määruse nr 1303/2013 artikli 139 lõike 6 punkti a kohaselt konkreetse aruandeaasta kohta kindlaks määratud summa arvutamisel kohaldatav kaasrahastamismäär on see, mis kehtis hetkel, mil komisjon kiitis heaks selle aruandeaasta raamatupidamisaruanded, mitte aga määr, mis kehtis kuupäeval, mil asjaomane liikmesriik esitas nimetatud aruandeaastale lõpliku vahemakse taotluse, nagu komisjon vaidlustatud otsuses märkis. Järelikult, kuna käesoleval juhul kiideti aruandeaasta 2017/2018 raamatupidamisaruanded heaks 23. mail 2019, siis oleks tulnud kohaldada rakenduskava esimese ja teise prioriteetse suuna suhtes kaasrahastamismäära 85%, kuna see määr kehtestati 2018. aasta rakendusotsusega 12. detsembril 2018.

22 Komisjon vaidleb hageja argumentidele vastu.

23 Kõigepealt tuleb märkida, et vastavalt määruse nr 1303/2013 artikli 30 lõigetele 1 ja 2 ning artikli 96 lõikele 10 võib muuta kaasrahastamismäära, mis määrati algul kindlaks rakenduskava heakskiitva komisjoni otsusega. Käesoleval juhul suurendati 2018. aasta rakendusotsusega nende sätete alusel rakenduskava esimese ja teise prioriteetse suuna kaasrahastamismäära 75%-lt 85%-le.

24 Lisaks tuleb tõdeda, et määrus nr 1303/2013 ei sisalda ühtegi erisätet, mis reguleeriks kaasrahastamismäära muudatuse ajalist kohaldamist.

25 Eelkõige on määruse nr 1303/2013 artikli 139 lõikes 6, mille alusel vaidlustatud otsus vastu võeti, piirdutud sellega, et on ette nähtud, et artikli 137 lõike 1 punktis a osutatud arvestuskannete summale kohaldatakse iga prioriteedi kaasrahastamismäära, täpsustamata, milline kaasrahastamismäär on kohaldatav juhul, kui nimetatud määra muudetakse pärast lõpliku vahemakse taotluse esitamist, kuid enne konkreetse aruandeaasta raamatupidamisaruannete heakskiitmist.

26 Samuti ei ole 2018. aasta rakendusotsuses täpsustatud, kas rakenduskava esimese ja teise prioriteetse suuna kaasrahastamismäära muutmine oli kohaldatav aruandeaasta 2017/2018 suhtes või oli see kohaldatav üksnes jooksva aruandeaasta suhtes selle otsuse vastuvõtmise kuupäeval ja järgnevate aruandeaastate suhtes.

27 Sellega seoses tuleb märkida, et vastavalt määruse nr 1303/2013 artikli 2 punktile 29 on „aruandeaasta“ määratletud eelkõige selle määruse neljanda osa puhul kui ajavahemik 1. juulist järgmise aasta 30. juunini. Käesoleval juhul kestis aruandeaasta 1. juulist 2017 kuni 30. juunini 2018 ning oli seega 2018. aasta rakendusotsuse vastuvõtmise kuupäeval juba lõppenud.

28 Neil asjaoludel tuleb selleks, et teha kindlaks, milline on määruse nr 1303/2013 artikli 139 lõike 6 tähenduses kohaldatav kaasrahastamismäär juhul, kui seda määra muudetakse pärast lõpliku vahemakse taotluse esitamist, kuid enne raamatupidamisaruannete heakskiitmist, arvesse võtta selle sätte sõnastust, konteksti ning selle õigusaktiga taotletavaid eesmärke, mille osaks säte on (vt selle kohta 22. jaanuari 2020. aasta kohtuotsus Ursa Major Services, C-814/18, EU:C:2020:27, punkt 49 ja seal viidatud kohtupraktika).

29 Mis esimesena puudutab määruse nr 1303/2013 artikli 139 lõike 6 sõnastust, siis see on järgmine:

„Komisjon arvutab heakskiidetud raamatupidamise aastaaruannete alusel [Ühtekuuluvusfondist ja ERFist] aruandeaastal tasumisele kuuluva summa ning sellest tulenevad korrigeerimised maksetes liikmesriikidele. Komisjon võtab arvesse:

a) artikli 137 lõike 1 punktis a osutatud arvestuskannete summat, millele kohaldatakse iga prioriteedi kaasrahastamismäära;

b) komisjoni poolt selle aruandeaasta jooksul tehtud maksete kogusummat, mis koosneb:
   i) vahemaksete summadest, mille komisjon on tasunud vastavalt artikli 130 lõikele 1 ja artiklile 24, ning
   ii) artikli 134 lõike 2 alusel tasutud iga-aastaste eelmaksete summast.“

30 Nagu on märgitud eespool punktis 25, ei sisalda määruse nr 1303/2013 artikli 139 lõige 6 ühtegi täpsustust kaasrahastamismäära muudatuse – mis tehti pärast aruandeaasta lõplikku vahemaksetaotlust, kuid enne selle aruandeaasta raamatupidamisaruannete heakskiitmist – ajalise kohaldamise kohta. Siiski nähtub selle sätte sõnastusest, et komisjon arvutab Ühtekuuluvusfondist ja ERFist asjaomasel „aruandeaastal“ tasumisele kuuluva summa. Lisaks on asjaolud, mida komisjon peab selle arvutuse tegemisel arvesse võtma ja mida on mainitud selle sätte punkti a esimeses osas ja punktis b, seotud ka aruandeaastaga, mille raamatupidamise aruanded on heaks kiidetud.

31 Nimelt võtab komisjon esiteks arvesse määruse nr 1303/2013 artikli 139 lõike 6 punkti a kohaselt „artikli 137 lõike 1 punktis a osutatud arvestuskannete summat“. Viimati nimetatud sättes on need summad määratletud kui „sertifitseerimisasutuse raamatupidamissüsteemi kirjendatud rahastamiskõlblike kulude summa, mis on kooskõlas artikli 131 ja artikli 135 lõikega 2 lisatud pärast aruandeaasta lõppu 31. juuliks komisjonile esitatud [vahe]maksetaotlustesse“.

32 Teiseks võtab komisjon määruse nr 1303/2013 artikli 139 lõike 6 punkti b kohaselt arvesse „[tema] poolt selle aruandeaasta jooksul tehtud maksete kogusummat“, mis koosneb eelkõige „vahemaksete summadest, mille komisjon on tasunud vastavalt [selle määruse] artikli 130 lõikele 1 ja artiklile 24“.

33 Määruse nr 1303/2013 artikli 139 lõike 6 sõnastus näitab, et Ühtekuuluvusfondist ja ERFist tasumisele kuuluva summa arvutamisel arvesse võetavad asjaolud on seotud asjaomase aruandeaastaga.

34 Teisena, mis puudutab määruse nr 1303/2013 artikli 139 lõike 6 konteksti, siis tuleb esiteks märkida, et nimetatud määrusega tehtud peamine muudatus seisneb Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide sellise uue ühise juhtimissüsteemi loomises, mis põhineb raamatupidamise aastasuse põhimõttel. See põhimõte väljendub kulude deklareerimise ja kontrollimise iga-aastases tsüklis, mille ainsaks võrdlusperioodiks on aruandeaasta. Varem kehtinud määruse, nimelt nõukogu 11. juuli 2006. aasta määruse (EÜ) nr 1083/2006, millega nähakse ette üldsätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi ja Ühtekuuluvusfondi kohta ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 1260/1999 (ELT 2006, L 210, lk 25), mida kohaldati programmitöö perioodile 2007–2013, kohaselt oli võrdlusperioodiks vastupidi mitmeaastane periood, mis kestis seitse aastat.

35 Teiseks tuleb märkida, et vastavalt raamatupidamise aastasuse põhimõttele on määruses nr 1303/2013 ette nähtud menetluste, mis käsitlevad nii Ühtekuuluvusfondist ja ERFist rahastatavate kulutuste finantsjuhtimist (vt nimetatud määruse teise osa IX jaotise I peatükk ja neljanda osa II jao I peatükk) kui ka raamatupidamisarvestuse kontrolli ja heakskiitmist (vt nimetatud määruse teise osa IX jaotise II peatükk ja neljanda osa II jao II peatükk), keskne mõiste aruandeaasta.

36 Kolmandaks, mis puudutab Ühtekuuluvusfondist ja ERFist rahastatavate kulutuste finantsjuhtimist, siis on määruse nr 1303/2013 artikli 135 lõikes 1 ette nähtud, et asjaomase liikmesriigi sertifitseerimisasutus võib esitada selle määruse artikli 131 lõike 1 kohaselt vahemaksetaotlused summade kohta, mis on tema raamatupidamissüsteemis registreeritud asjaomasel „aruandeaastal". Vastavalt nimetatud määruse artikli 135 lõikele 2 esitab sertifitseerimisasutus lõpliku vahemaksetaotluse „31. juuliks pärast eelmise aruandeaasta lõppu ja igal juhul enne järgmise aruandeaasta esimest vahemaksetaotlust".

37 Sellega seoses tuleb märkida, et lõplik vahemaksetaotlus, mille esitab asjaomane liikmesriik komisjonile konkreetse aruandeaasta kohta, esitatakse pärast nimetatud aruandeaasta lõppu ning on vastavalt määruse nr 1303/2013 artikli 139 lõikele 6 Ühtekuuluvusfondist ja ERFist tasumisele kuuluva summa arvutamise aluseks. Lõplik vahemaksetaotlus on nimelt aluseks nii rahastamiskõlblike kulude – mida komisjon võtab arvesse nimetatud määruse artikli 139 lõike 6 punkti a alusel – kindlaksmääramisel kui ka vahemaksete kogusumma – mida komisjon võtab arvesse nimetatud lõike 6 punkti b alusel – kindlaksmääramisel.

38 Nii on esiteks määruse nr 1303/2013 artikli 139 lõike 6 punktis a viidatud selle määruse artikli 137 lõike 1 punktile a, milles omakorda viidatakse selle artiklile 131 ja artikli 135 lõikele 2. Nagu komisjon täpsustab, tuleneb määruse nr 1303/2013 artikli 131 lõikest 1, et lõplik vahemaksetaotlus väljendab nende rahastamiskõlblike kulude kogusummat, mis registreeriti sertifitseerimisasutuse raamatupidamissüsteemis asjaomasel aruandeaastal ja mis on esitatud selle aruandeaasta raames makse tegemiseks. See taotlus lõpetab nende rahastamiskõlblike kulude aruande, mis vastavad kõnealusele aruandeaastale, kuna asjaomane liikmesriik ei saa enam pärast selle esitamist esitada rahastamiskõlblikke kulusid selle aruandeaasta eest makse tegemiseks. Nimetatud määruse artikli 135 lõikes 2 on omakorda märgitud lõpliku vahemaksetaotluse esitamise tähtaeg, see on hiljemalt 31. juuli pärast eelmise aruandeaasta lõppu.

39 Määruse nr 1303/2013 artikli 139 lõike 6 punkti a tõlgendus koostoimes nimetatud määruse artikli 137 lõike 1 punktiga a ja artikli 135 lõikega 2, mis viitavad järjestikku üksteisele, näitab seega, et rahastamiskõlblikud kulud, mida komisjon Ühtekuuluvusfondist ja ERFist tasumisele kuuluva summa arvutamisel arvesse võtab, on need kulud, mis on registreeritud asjaomase aruandeaasta jooksul sertifitseerimisasutuse raamatupidamissüsteemis ja mis on esitatud lõplikus vahemaksetaotluses. Rahastamiskõlblikud kulud ja kaasrahastamismäär, mida kohaldatakse kõnealustele kuludele, on aga kaks olemuslikult seotud elementi, mille alusel arvutatakse Ühtekuuluvusfondist ja ERFist tasumisele kuuluv summa. Seega, kuna kõik aruandeaastaga seotud rahastamiskõlblikud kulud on kindlaks määratud selle aruandeaasta lõpliku vahemaksetaotluse esitamise ajal, siis on määruse nr 1303/2013 ülesehitusega kooskõlas, et nendele kuludele kohaldatava kaasrahastamismäära kindlaksmääramine järgib sama loogikat, mistõttu selleks on see määr, mis kehtis hiljemalt lõpliku vahemaksetaotluse esitamise ajal.

40 Teiseks on määruse nr 1303/2013 artikli 139 lõike 6 punktis b ette nähtud, et komisjon võtab Ühtekuuluvusfondist ja ERFist tasumisele kuuluva summa arvutamisel arvesse ka tema poolt „sellel aruandeaastal" tehtud maksete kogusummat, mis hõlmab muu hulgas tema poolt nimetatud määruse artikli 130 lõike 1 alusel tehtud vahemaksete kogusummat. Komisjon hüvitab viimati nimetatud sätte kohaselt vahemaksetena 90% summast, mis saadakse, kohaldades maksetaotluses vastava prioriteetse suuna kohta esitatud rahastamiskõlblike kulude suhtes kaasrahastamismäära, mis on kehtestatud rakenduskava vastuvõtmise otsuses iga prioriteetse suuna kohta.

41 Viimati nimetatud säte kinnitab seega, et vahemaksetaotlustes sisalduvad rahastamiskõlblikud kulud ja neile kohaldatav kaasrahastamismäär on tihedalt omavahel seotud. Eelkõige ei ole vaidlust selles, et kõik need maksetaotlused võtavad arvesse kuni selle taotluse esitamiseni sertifitseerimisasutuse raamatupidamissüsteemis registreeritud rahastamiskõlblike kulude kogusummat ning et kõnealuse taotluse alusel tehtav vahemakse vastab ühelt poolt kuni selle taotluse esitamiseni raamatupidamissüsteemis registreeritud rahastamiskõlblike kulude kogusumma, mille suhtes kohaldatakse sel hetkel kehtinud kaasrahastamismäära, ja teiselt poolt juba tehtud vahemaksete vahele. See tähendab – millele Rumeenia vastu ei vaidle –, et kõnealusel aruandeaastal võetakse arvesse kaasrahastamismäära võimalikku muutmist, mis toimus kuni lõpliku vahemakse taotluse esitamise kuupäevani, ning seda kohaldatakse kõigi aruandeaastal tekkinud rahastamiskõlblike kulude suhtes. Seega koondab lõplik vahemaksetaotlus nii asjaomase aruandeaasta rahastamiskõlblike kulude kogusumma kui ka kõikide nende kulude suhtes kohaldatava kaasrahastamismäära.

42 Neljandaks, mis puudutab raamatupidamise aastaaruannete koostamist, kontrollimist ja heakskiitmist, siis määruse nr 1303/2013 põhjenduses 118 on täpsustatud, et programmitöö perioodi 2014–2020 raames kontrollitakse ja kiidetakse rakenduskavade raamatupidamise aastaaruanded heaks „igal aastal“.

43 Selleks peab asjaomane liikmesriik esimese sammuna vastavalt määruse nr 1303/2013 artiklile 138 koostoimes Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. juuli 2018. aasta määruse (EL, Euratom) 2018/1046, mis käsitleb liidu üldeelarve suhtes kohaldatavaid finantsreegleid ja millega muudetakse määrusi (EL) nr 1296/2013, (EL) nr 1301/2013, (EL) nr 1303/2013, (EL) nr 1304/2013, (EL) nr 1309/2013, (EL) nr 1316/2013, (EL) nr 223/2014 ja (EL) nr 283/2014 ja otsust nr 541/2014/EL ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EL, Euratom) nr 966/2012 (ELT 2018, L 193, lk 1; parandus ELT 2019, L 60, lk 36), artikli 63 lõigetega 5 ja 7 esitama komisjonile kindlaksmääratud aruandeaasta rakenduskava raamatupidamisaruanded hiljemalt järgmise aasta 15. veebruariks.

44 Asjaomase liikmesriigi esitatud raamatupidamisaruanne peab sisaldama määruse nr 1303/2013 artikli 137 lõikes 1 loetletud teavet, mis on esitatud viitega asjaomasele aruandeaastale. Nimelt näeb see säte ette, et need raamatupidamise aastaaruanded, mis esitatakse komisjonile iga rakenduskava kohta, „hõlmavad aruandeaastat“ ning sisaldavad iga prioriteedi puhul ja vajaduse korral iga piirkonna kategooria tasandil muu hulgas sertifitseerimisasutuse raamatupidamissüsteemi kirjendatud rahastamiskõlblike kulude kogusummat, mis on kantud „pärast aruandeaasta lõppu 31. juuliks“ komisjonile esitatud maksetaotlustesse vastavalt nimetatud määruse artiklile 131 ja artikli 135 lõikele 2.

45 Lisaks tuleb komisjonile esitada raamatupidamisarvestus koos rea täiendavate dokumentidega, mis on loetletud määruse nr 1303/2013 artiklis 138 ja mis samuti puudutavad eelnevat aruandeaastat.

46 Teise sammuna peab komisjon vastavalt määruse nr 1303/2013 artikli 139 lõigetele 1 ja 3 koostoimes selle määruse artikliga 84 „aruandeperioodi lõpule järgneva aasta 31. maiks“ läbi vaatama asjaomase liikmesriigi edastatud dokumendid ja kiitma heaks tema esitatud raamatupidamisaruanded, kui ta tunnistab need terviklikuks, täpseks ja õigeks.

47 Komisjon arvutab heakskiidetud raamatupidamisaruannete alusel asjaomase „aruandeaasta“ jaoks Ühtekuuluvusfondist ja ERFist tasumisele kuuluva summa ning sellest tulenevad korrigeerimised maksetes liikmesriikidele vastavalt määruse nr 1303/2013 artikli 139 lõikele 6.

48 Eeltoodust tuleneb, et määruse nr 1303/2013 ülesehitus ja seega õiguslik kontekst, millesse selle artikli 139 lõige 6 kuulub, põhineb raamatupidamise aastasuse põhimõttel nii osas, mis puudutab Ühtekuuluvusfondist ja ERFist rahastamisele kuuluvate kulude finantsjuhtimist, kui ka osas, mis puudutab raamatupidamisaruannete koostamist, kontrollimist ja heakskiitmist, ning et aruandeaastal tehtud lõplikul vahemaksetaotlusel on selles osas eriline tähtsus, kuna see väljendab selle aruandeaastaga seotud rahastamiskõlblike kulude kogusummat, millele tuleb kohaldada sel ajal kehtivat kaasrahastamismäära.

49 Kolmandaks, mis puudutab määrusega nr 1303/2013 taotletavaid eesmärke, siis nähtub selle põhjendusest 10, et määruse eesmärk on eelkõige ELTL artikli 317 alusel ja koostöös liikmesriikidega toimuva eelarve täitmise raames täpsustada tingimusi, mis peavad olema täidetud, et komisjon saaks täita oma kohustusi liidu eelarve täitmisel, ning selgitada liikmesriikidega koostöö kohustusi. Need tingimused peaksid võimaldama komisjonil veenduda, et liikmesriigid kasutavad Euroopa struktuuri- ja investeerimisfonde seaduslikult ja korrektselt ning kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. oktoobri 2012. aasta määrusega (EL, Euratom) nr 966/2012, mis käsitleb Euroopa Liidu üldeelarve suhtes kohaldatavaid finantseeskirju ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ, Euratom) nr 1605/2002 (ELT 2012, L 298, lk 1; parandused ELT 2015, L 115, lk 43; ELT 2015, L 188, lk 55), mis tunnistati kehtetuks ja asendati määrusega 2018/1046.

50 Usaldusväärse finantsjuhtimise põhimõte nõuab aga eelkõige, et liikmesriigid kasutaksid Euroopa struktuuri- ja investeerimisfonde kooskõlas liidu valdkondlike eeskirjade aluseks olevate põhimõtete ja nõuetega. Käesoleval juhul, nagu on märgitud eespool punktis 48, on üks juhtivatest põhimõtetest, mis kuulub määruse nr 1303/2013 enda ülesehitusse, raamatupidamise aastasuse põhimõte. Nii leidis liidu seadusandja, et Euroopa struktuurifondide ja investeerimisfondide usaldusväärne finantsjuhtimine on paremini tagatud liikmesriikide ja komisjoni kohustuse abil esitada rakenduskavade raamatupidamisaruanded ja kiita need heaks igal aastal. Kui aga kohaldada aruandeaastal kantud ja raamatupidamissüsteemis registreeritud kulude suhtes kaasrahastamismäära, mis on vastu võetud lõpliku vahemaksetaotluse alusel, mis seega ei kehtinud ei kõnealusel aruandeaastal ega lõpliku vahemaksetaotluse esitamise kuupäeval, siis eiratakse raamatupidamise aastasuse põhimõtet.

51 Seega tuleneb määruse nr 1303/2013 grammatilisest, kontekstipõhisest ja teleoloogilisest tõlgendamisest, et Ühtekuuluvusfondist ja ERFist tasumisele kuuluva summa arvutamisel arvesse võetav kaasrahastamismäär määruse nr 1303/2013 artikli 139 lõike 6 punkti a kohaselt kindlaksmääratud aruandeaasta puhul on see määr, mis kehtib kuupäeval, mil asjaomane liikmesriik esitas lõpliku vahemaksetaotluse, mis vastab kõnealusele aruandeaastale.

52 Seda järeldust ei lükka ümber Rumeenia argumendid, millega ta põhjendab väidet, et määruse nr 1303/2013 artikli 139 lõike 6 punkti a tähenduses kohaldatav kaasrahastamismäär on määr, mis kehtis raamatupidamisaruannete heakskiitmise ajal.

53 Esiteks ei saa Rumeenia tugineda asjaolule, et määruse nr 1303/2013 artikli 139 lõike 6 kohaselt arvutatakse Ühtekuuluvusfondist ja ERFist tasumisele kuuluv summa „heakskiidetud raamatupidamisarvestuse alusel“.

54 Nimelt, kuna määruse nr 1303/2013 artikli 139 lõikes 6 puudub täpsustus, millist kaasrahastamismäära kohaldatakse juhul, kui seda muudetakse pärast lõpliku vahemaksetaotluse esitamist, kuid enne kindlaksmääratud aruandeaastale vastavate raamatupidamisaruannete heakskiitmist, siis asjaolu, et Ühtekuuluvusfondist ja ERFist tasumisele kuuluv summa arvutatakse alles pärast raamatupidamisarvestuse heakskiitmist, ei tähenda, et kohaldatav määr peaks olema selle heakskiitmise hetkel kehtiv määr.

55 Teiseks tuleb eespool punktides 37–40 esitatud põhjustel tagasi lükata Rumeenia argument, et lõpliku vahemaksetaotluse esitamise kuupäev on „juhuslik“ võrdlushetk.

56 Tuleb siiski lisada, et Rumeenia märgib põhjendatult, et esineb kõige rohkem ühe kuu pikkune erinevus aruandeperioodi lõpu (konkreetse aasta 30. juuni) ja lõpliku vahemakse taotluse esitamise kuupäeva (hiljemalt sama aasta 31. juuli) vahel. See erinevus ei tähenda siiski, et lõpliku vahemakse taotluse esitamise kuupäeva arvesse võtmine kohaldatava kaasrahastamismäära kindlaksmääramisel oleks vastuolus raamatupidamise aastasuse põhimõttega. See erinevus, mis on piiratud maksimaalselt ühe kuuga, on nimelt seletatav halduslike ja tehniliste piirangutega, kuna sertifitseerimisasutustel läheb ilmselgelt vaja teatud aega pärast aruandeaasta lõppu, et koguda ja kontrollida sellega seotud viimaseid

andmeid ning nimetatud taotluse ette valmistada. Selleks pidas liidu seadusandja vajalikuks anda nimetatud ametiasutustele pärast aruandeaasta lõppu lõpliku vahemakse taotluse esitamiseks täiendavalt veel ühe kuu jagu aega.

57 Kolmandaks väidab Rumeenia, et ühelt poolt määruse nr 1303/2013 sätted, mis käsitlevad lõplikku vahemaksetaotlust, ja teiselt poolt selle määruse artikkel 139 asuvad selle määruse eri peatükkides ja neil on erinevad eesmärgid, millest esimesed kuuluvad ajutise menetluse vaheetappi ning teine menetlusetappi, mis on seotud menetluslike tagatistega. Seega on konkreetse aruandeaastaga seotud menetlused pooleli kuni hetkeni, kui on heaks kiidetud raamatupidamisarvestus ning välja arvutatud Ühtekuuluvusfondist ja ERFist tasumisele kuuluv summa.

58 Sellega seoses tuleb märkida, nagu Rumeenia õigesti rõhutab, et konkreetse aruandeaasta raamatupidamisarvestuste koostamise, kontrollimise ja heakskiitmise menetlusel on Ühtekuuluvusfondist ja ERFist tasumisele kuuluva summa arvutamisel ülioluline tähtsus. Nimelt võimaldab see menetlus komisjonil kontrollida asjaomase liikmesriigi esitatud raamatupidamisaruannete terviklikkust, täpsust ja õigsust. Samuti kiidab komisjon pärast raamatupidamisaruannete heakskiitmist heaks iga-aastased eelmaksed ning tasub võimalikud juurdemaksed vastavalt määruse nr 1303/2013 artikli 139 lõikele 7.

59 Siiski, ükskõik kui oluline see ka ei oleks, on kõnealuse menetlusetapi eesmärk üksnes tagantjärele kontrollida kulusid, mida asjaomane liikmesriik on lisanud oma konkreetse aruandeaastaga seotud vahemaksetaotlustesse. Nimelt ei saa menetluse selles etapis ei komisjon ega asjaomane liikmesriik üldjuhul lisada raamatupidamisaruandele, mis peab olema heaks kiidetud, andmeid, mis on ilmnenud pärast asjaomase aruandeaasta lõppu. Seega on tegemist menetlusetapiga, milles kontrollitakse asjaomase aruandeaasta andmeid, mis kajastuvad lõplikus vahemaksetaotluses. Nimetatud etapp on seega formaalne ning selle tulemus ei saa seega põhimõtteliselt olla see, et raamatupidamisarvestusse kantakse väljaspool asjaomast aruandeaastat kantud kulud.

60 Pealegi just sel põhjusel, nagu on märgitud eespool punktis 39, on määruse nr 1303/2013 artikli 139 lõike 6 punktis a koostoimes nimetatud määruse artikli 137 lõike 1 punktiga a ja artikli 135 lõikega 2, mis viitavad järjestikku üksteisele, märgitud, et rahastamiskõlblikud kulud, mida komisjon Ühtekuuluvusfondist ja ERFist tasumisele kuuluva summa arvutamisel arvesse võtab, on need, mis registreeriti vaadeldaval aruandeaastal sertifitseerimisasutuse raamatupidamissüsteemis ning mis on esitatud lõplikus vahemaksetaotluses. Kaasrahastamismäär, mida nimetatud kuludele kohaldatakse, peaks seega järgima sama loogikat, kuna liidu seadusandja ei ole selle kohta esitanud mingeid muid täpsustusi.

61 See järeldus on ka kooskõlas õigusaktide tagasiulatuva jõu puudumise põhimõttega. Sellega seoses tuleb korrata, et väljakujunenud kohtupraktika kohaselt tõlgendatakse materiaalõigusnorme tavaliselt nii, et neid kohaldatakse enne nende jõustumist tekkinud olukordade suhtes üksnes siis, kui selline võimalus nähtub selgelt nende sõnastusest, eesmärgist või ülesehitusest (vt 7. novembri 2018. aasta kohtuotsus O'Brien, C-432/17, EU:C:2018:879, punkt 26 ja seal viidatud kohtupraktika).

62 Tuleb lisada, et ehkki uus õigusnorm on kohaldatav alates selle õigusakti jõustumisest, milles norm sisaldub, ja seda ei kohaldata õiguslikele olukordadele, mis tekkisid ja kujunesid lõplikult välja varasema õigusakti kehtivusajal, kohaldatakse õigusnormi nende olukordade tulevikus tekkivate tagajärgede suhtes ja ka uute õiguslike olukordade suhtes. Teisiti on üksnes siis, kui uue õigusnormiga kaasnevad erisätted, mis määravad konkreetselt kindlaks selle ajalise kohaldamise tingimused, kui õigusaktide tagasiulatuva jõu puudumise põhimõttest ei tulene teisiti (vt selle kohta 7. novembri 2018. aasta kohtuotsus O'Brien, C-432/17, EU:C:2018:879, punkt 27 ja seal viidatud kohtupraktika).

63 Käesoleval juhul, nagu on märgitud eespool punktides 24–26, ei sisalda ei 2018. aasta rakendusotsus ega määrus nr 1303/2013 ühtegi erisätet, mis määraks kindlaks sellise kaasrahastamismäära muudatuse ajalise kohaldamise tingimused, nagu tehti 2018. aasta rakendusotsusega.

64 Seega tuleneb eespool punktis 62 viidatud kohtupraktikast, et uut kaasrahastamismäära kehtestav eeskiri, mis kujutab endast materiaalõigusnormi, kuna see määrab kindlaks Ühtekuuluvusfondist ja ERFist tasumisele kuuluva summa, on kohaldatav alates selle akti jõustumisest, see tähendab 2018. aasta rakendusotsuse vastuvõtmise kuupäevast, 12. detsembrist 2018, kusjuures tuleb täpsustada, et seda ei kohaldata enne seda kuupäeva tekkinud ja lõplikult väljakujunenud õiguslikele olukordadele.

65 Rumeenia õiguslik olukord oli aga sel hetkel aruandeaastal 2017/2018 kantud kulude osas juba lõplikult selge eespool punktis 62 viidatud kohtupraktika tähenduses. Kuna see aruandeaasta lõppes 30. juunil 2018 ja lõpliku vahemaksetaotlus esitati 6. juulil 2018, olid kõik selle aruandeaasta rahastamiskõlblikud kulud lõplikult registreeritud ja esitatud makse tegemiseks. Rumeenia seisukohaga nõustumine tähendaks seega seda, et juba tekkinud, registreeritud ja väljamaksmiseks esitatud kulude suhtes kohaldatakse tagasiulatuvalt kaasrahastamismäära, mis kehtestati hiljem ja mida seetõttu kohaldatakse järgmisel aruandeaastal.

66 Neljandaks ei saa nõustuda ka Rumeenia argumendiga, mis tuleneb määruse nr 1303/2013 artikli 137 lõikest 2. Selle sätte kohaselt võib liikmesriik aruandeaastale vastava vahemaksetaotlusega hõlmatud kulu jätta selle aruandeaasta raamatupidamisaruannetest välja, kui selle raamatupidamisarvestuse seaduslikkust ja korrektsust alles hinnatakse. Sellises olukorras võib vastavalt nimetatud sättele kõik kulud või osa nendest, mis on hiljem tunnistatud seaduslikeks ja korrektseteks, esitada vahemaksetaotluses järgmiste aruandeaastate kohta.

67 Võimalus jätta raamatupidamisarvestusest välja vahemaksetaotluses märgitud kulu, kuna selle seaduslikkust ja korrektsust alles hinnatakse, on kooskõlas raamatupidamisaruannete koostamise, kontrollimise ja heakskiitmise menetluse eesmärgiga, milleks on – nagu on märgitud eespool punktis 58 – just nimelt kontrollida nende kulude terviklikkust, täpsust ja õigsust, mida asjaomane liikmesriik on lisanud oma vahemaksetaotlustesse. Kuna sertifitseerimisasutusel on erandlik võimalus lisada selline kulu hilisema aruandeaastaga seotud vahemaksetaotlusesse, võimaldab see liikmesriigil saada selle kuluga seotud tagasimakse, kui on tuvastatud, et see oli seaduslik ja korrektne.

68 See võimalus ei sea aga kahtluse alla järeldust, mille kohaselt konkreetsele aruandeaastale vastav lõplik vahemaksetaotlus väljendab rahastamiskõlblike kulude kogusummat, mis registreeriti sertifitseerimisasutuse raamatupidamissüsteemis asjaomasel aruandeaastal ja mis on esitatud makse tegemiseks selle aruandeaasta raames, millele viitab määruse nr 1303/2013 artikli 139 lõike 6 punkt a. Nimelt, kuigi vastavalt selle määruse artikli 137 lõikele 2, kui on kahtlusi nende kulude seaduslikkuses ja korrektsuses, mis varem sisaldusid kindlaksmääratud aruandeaasta vahemaksetaotluses, siis jäetakse need esmalt raamatupidamise aastaaruandest välja ning hiljem hõlmatakse need järgmiste aruandeaastate vahemaksetaotlustesse, väljendab sellele järgnevale aruandeaastale vastav lõplik vahemaksetaotlus endiselt nende rahastamiskõlblike kulude kogusummat, mis esitati selle aruandeaasta jooksul.

69 Samadel põhjustel ei saa ka asjaolu, et määruse nr 1303/2013 artikli 135 lõike 1 kohaselt võib sertifitseerimisasutus juhul, kui ta seda vajalikuks peab, kanda oma raamatupidamissüsteemi registreeritud kulu kindlal aruandeaastal mitte sellele aruandeaastale vastava vahemakse taotlusesse, vaid vahemaksetaotlusesse, mis vastab hilisemale aruandeaastale, kahtluse alla seada järeldust, et määruse nr 1303/2013 artikli 139 lõike 6 punkti a alusel kohaldatava kaasrahastamismäära kindlaksmääramisel aluseks võetav hetk on lõpliku vahemaksetaotluse kuupäev.

70 Viiendaks rõhutab Rumeenia õigesti, et EGESIFi suunised, mille punktis 8.1 on sätestatud, et „[h]eakskiidetud raamatupidamisaruannete alusel arvutatakse […] fondidest makstav summa lõpliku vahemaksetaotluse esitamise kuupäeval kehtinud kaasrahastamismäära alusel“, ei ole siduvad. See argument on siiski tulemusetu. Järeldus, et määruse nr 1303/2013 artikli 139 lõike 6 punkti a alusel kohaldatav kaasrahastamismäär on see, mis kehtib lõpliku vahemaksetaotluse esitamise kuupäeval,

tuleneb nimelt nimetatud määruse grammatilisest, kontekstipõhisest ja teleoloogilisest tõlgendusest, mitte komisjoni poolt EGESIFi suuniste raames antud juhistest, mis ei ole tegelikult siduvad ei liidu kohtule ega liikmesriikidele.

71 Kuuendaks tuleb tõdeda osas, milles Rumeenia viitab ka määruse nr 1303/2013 artikli 120 lõike 3 rikkumisele, et see säte piirdub sellega, et kehtestab eesmärgi „Investeeringud majanduskasvuks ja tööhõiveks“ alla kuuluvate rakenduskavade kaasrahastamise ülemmäärad. Vaidlust ei ole aga selle üle, et kaasrahastamismäär, mida käesoleval juhul kohaldatakse, ei ületa selles sättes ette nähtud ülemmäärasid.

72 Järelikult tuleb esimese väite esimene osa põhjendamatuse tõttu tagasi lükata.

Teine väide, et on rikutud õiguspärase ootuse kaitse põhimõtet

73 Rumeenia väidab sisuliselt, et ühelt poolt 2018. aasta rakendusotsuse selged sätted, millega kehtestatakse rakenduskava esimese ja teise prioriteetse suuna puhul kaasrahastamismäär 85%, tegemata vahet aruandeaastatel, ja teiselt poolt määruses nr 1303/2013 erisätte puudumine, mis toetab komisjoni seisukohta, tekitas Rumeeniale õiguspärase ootuse, et rakenduskavas nimetatud prioriteetsete suundade puhul kohaldatakse 85% kaasrahastamismäära Ühtekuuluvusfondist ja ERFist aruandeaastal 2017/2018 maksmisele kuuluvate summade arvutamisel. Järelikult on 2015. aasta rakendusotsuses selle aruandeaasta suhtes kehtestatud 75% kaasrahastamismäära kohaldamine vaidlustatud otsuses vastuolus õiguspärase ootuse põhimõttega.

74 Komisjon vaidleb Rumeenia argumentidele vastu.

75 Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt eeldab õigus tugineda õiguspärase ootuse kaitse põhimõttele seda, et täidetud on kolm tingimust. Esiteks peavad ametiasutused olema andnud pädevatest ja usaldusväärsetest allikatest pärit täpsed, tingimusteta ja ühtelangevad tagatised. Teiseks peavad need tagatised olema sellised, et isikul, kellele need on antud, tekib õiguspärane ootus. Kolmandaks peavad antud tagatised olema kooskõlas kohaldatavate õigusnormidega (vt 19. detsembri 2019. aasta kohtuotsus Probelte *vs.* komisjon, T-67/18, EU:T:2019:873, punkt 109 ja seal viidatud kohtupraktika).

76 Käesoleval juhul tuleb märkida, et komisjon ei ole Rumeeniale andnud täpseid, tingimusteta ja ühtelangevaid tagatisi selle kohta, et Ühtekuuluvusfondist ja ERFist aruandeaastal 2017/2018 tasumisele kuuluva summa arvutamisel kohaldatakse rakenduskava esimese ja teise prioriteetse suuna 2018. aasta rakendusotsusega kindlaks määratud kaasrahastamismäära 85%.

77 Esiteks ei nähtu 2018. aasta rakendusotsuse ühestki osast, et aruandeaastal 2017/2018 oleks tegelikult kohaldatud kaasrahastamismäära 85%. Nagu on märgitud eespool punktis 26, ei sisalda see otsus viidet kaasrahastamismäära ajalisele kohaldamisele. See asjaolu ei saa kujutada endast komisjoni täpset, tingimusteta ja ühtelangevat kinnitust selle kohta, et selle aruandeaasta suhtes kohaldatakse nimetatud määra.

78 Teiseks ei saa Rumeenia tugineda õiguspärasele ootusele, et aruandeaasta 2017/2018 kaasrahastamismäär on 85%, kuna EGESIFi suuniste punktis 8.1 on selgelt märgitud, et Ühtekuuluvusfondist ja ERFist makstavad summad arvutatakse, kohaldades lõpliku vahemaksetaotluse esitamise kuupäeval kehtinud kaasrahastamismäära. Tuleb märkida, et juhendi esimene versioon, mille punkt 8.1 juba sisaldas seda täpsustust kohaldatava kaasrahastamismäära kohta, kehtestati ja tehti liikmesriikidele teatavaks juba 2016. aastal ja seega enne vaidlustatud otsuse vastuvõtmist. Kuigi nimetatud suunised ei ole liidu kohtule ega liikmesriikidele siduvad, nagu on rõhutatud eespool punktis 70, selgub sellest siiski komisjoni seisukoht, mistõttu seda võib arvesse võtta, et teha kindlaks, kas asjaomasel liikmesriigil võis olla õiguspärane ootus selles osas, mida ta võis komisjonilt oodata.

79 Kolmandaks keeldus komisjon 17. mai 2019. aasta kirjaga (vt eespool punkt 9) sõnaselgelt kohaldamast aruandeaasta 2017/2018 rakenduskava esimesele ja teisele prioriteetsele suunale kaasrahastamismäära 85%, viidates EGESIFi suuniste punktile 8.1.

80 Neljandaks viitab Rumeenia 20. oktoobri 2016. aasta kohtuotsusele Tšehhi Vabariik *vs.* komisjon (T-141/15, ei avaldata, EU:T:2016:621, punkt 97), milles Üldkohus märkis, et see, et komisjon ei reageerinud kindlaksmääratud tähtaja jooksul, ei võrdu komisjoni otsusega ega saa olla „täpne“ kinnitus kohtupraktika tähenduses. Rumeenia leiab, et selle kohtuotsuse ümberpööratud tõlgenduse kohaselt tuleb järeldada, et kui liidu institutsioon väljendab seisukohta aktis, mis tekitab õiguslikke tagajärgi, nagu 2018. aasta rakendusotsus, võivad liikmesriigid tugineda õiguspärase ootuse põhimõttele. Tuleb siiski märkida, et nagu on märgitud eespool punktis 77, ei ole 2018. aasta rakendusotsuses märgitud, et aruandeaastal 2017/2018 kohaldatakse kaasrahastamismäära 85%.

81 Sellest tuleneb, et esimese väite teine osa tuleb samuti põhjendamatuse tõttu tagasi lükata.

82 Seetõttu tuleb esimene väide täies ulatuses tagasi lükata.

Teine väide, et rikutud on ELTL artikli 296 teises lõigus ette nähtud põhjendamiskohustust ja hea halduse põhimõtet

83 Teine väide koosneb kahest osast, millest esimene puudutab ELTL artikli 296 teises lõigus ette nähtud põhjendamiskohustuse rikkumist ja teine hea halduse põhimõtte rikkumist.

Esimene osa, mille kohaselt on rikutud ELTL artikli 296 teises lõigus ette nähtud põhjendamiskohustust

84 Rumeenia väidab sisuliselt, et vaidlustatud otsus ei ole piisavalt põhjendatud, kuna selles ei ole mainitud ei õiguslikku alust ega põhjusi, miks komisjon kohaldas aruandeaastal 2017/2018 rakenduskava esimesele ja teisele prioriteetsele suunale 2018. aasta rakendusotsuses kindlaks määratud 85% kaasrahastamismäära asemel kaasrahastamismäära 75%, nagu see on kindlaks määratud 2015. aasta rakendusotsuses.

85 Komisjon vaidleb hageja argumentidele vastu.

86 Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt peavad ELTL artikli 296 teises lõigus nõutud põhjendused vastama asjaomase akti laadile ning neist peab selgelt ja üheselt selguma akti vastu võtnud institutsiooni arutluskäik, mis võimaldab huvitatud isikutel võetud meetme põhjuseid mõista ja pädeval kohtul kontrolli teostada. Ei ole nõutav, et põhjendustes oleks täpsustatud kõiki asjakohaseid faktilisi ja õiguslikke asjaolusid, kuna seda, kas akti põhjendused vastavad ELTL artikli 296 teise lõigu nõuetele, ei tule hinnata mitte ainult selle sõnastust, vaid ka konteksti ja kõiki asjaomast valdkonda reguleerivaid õigusnorme silmas pidades. Nii on see eelkõige juhtudel, kui liikmesriigid on vaidlustatud õigusakti ettevalmistamisega lähedalt seotud ja seega kursis akti vastuvõtmise aluseks olevate põhjustega (vt 30. aprilli 2019. aasta kohtuotsus Itaalia *vs.* nõukogu (Vahemere mõõkkala püügikvoodid), C-611/17, EU:C:2019:332, punktid 40 ja 41 ning seal viidatud kohtupraktika).

87 Käesolevas asjas olgu märgitud, et kuigi vastab tõele Rumeenia väide, et vaidlustatud otsuses ei ole mainitud ei õiguslikku alust ega põhjusi, miks komisjon kohaldas aruandeaastal 2017/2018 rakenduskava esimesele ja teisele prioriteetsele suunale 2018. aasta rakendusotsuses kehtestatud 85% kaasrahastamismäära asemel kaasrahastamismäära 75%, mis on kindlaks määratud 2015. aasta rakendusotsuses, olid sellele liikmesriigile, kes oli tihedalt kaasatud vaidlustatud otsuse koostamise protsessi, siiski teada põhjused, mis on selle aluseks.

88 Nimelt nähtub toimiku materjalidest, et komisjon selgitas 15. jaanuari 2019. aasta koosolekul (vt eespool punkt 6) ja 17. mai 2019. aasta kirjas (vt eespool punkt 9) oma kavatsust keelduda kohaldamast kõnealust 85% määra, viidates eelkõige EGESIFi suuniste punktile 8.1, milles on korratud, et kaasrahastamismäära kohaldatakse konkreetse aruandeaasta kulude suhtes, ning täpsustatud, et kohaldatav kaasrahastamismäär on lõpliku vahemaksetaotluse esitamise kuupäeval kehtiv määr.

89 Esiteks on Rumeenia nimelt märkinud, et 15. jaanuari 2019. aasta kohtumisel teatas komisjon, et 2018. aasta rakendusotsusest tuleneva uue kaasrahastamismäära kohaldamine on vastuolus EGESIFi suunistega.

90 Teiseks selgitas komisjon oma 17. mai 2019. aasta kirjas, et programmiperioodi 2014–2020 raames ja vastavalt EGESIFi suunistele kohaldatakse kaasrahastamismäära mis tahes muudatusi üksnes jooksvate ja tulevaste eelarveaastate suhtes. Komisjon täpsustas, et maksetaotlused olid programmitöö perioodil 2007–2013 kumulatiivsed ja sisaldasid kulusid, mis on tehtud alates programmitöö perioodi algusest, mistõttu võib kaasrahastamismäära muutmine kohalduda kõikidele nimetatud programmitöö perioodi jooksul deklareeritud kuludele. Komisjoni sõnul ei olnud see aga programmitöö perioodi 2014–2020 raames enam võimalik, kuna määruse nr 1303/2013 kohaselt on maksetaotlused kumuleeruvad üksnes kindlal aruandeaastal ja kuna muu praktika oleks vastuolus raamatupidamise aastasuse põhimõttega.

91 Rumeenia argument, et pelk viide EGESIFi suunistele haldusmenetluses ei ole piisav põhjendus, kuna põhjendus tuleb esitada vaidlustatud otsuses, ei saa olla tulemuslik. Nimelt on viide nimetatud suunistele osa vaidlustatud otsuse vastuvõtmise kontekstist, mida tuleb arvesse võtta, et hinnata, kas akti põhjendused vastavad ELTL artikli 296 nõuetele, nagu nähtub eespool punktis 86 viidatud kohtupraktikast. Kuna komisjoni vastu võetud asutusesisesed suunised on huvitatud isikutele teatavaks tehtud, hõlbustavad need tegelikult vaidlustatud otsusest arusaamist ja moodustavad kaudselt osa selle põhjendustest.

92 Rumeenia väidab samuti, et kohtupraktika, mis tuleneb eelkõige 14. aprilli 2005. aasta kohtuotsusest Portugal *vs.* komisjon (C-335/03, EU:C:2005:231, punkt 84), mille kohaselt tuleb otsuse põhjendust pidada piisavaks, kui otsuse adressaadiks olev liikmesriik on olnud tihedalt seotud selle otsuse väljatöötamise protsessiga ja kui ta teadis komisjoni arutluskäiku, ei ole käesolevas asjas eelkõige komisjoni „hilinenud“ ja „põikleva“ reaktsiooni tõttu kohaldatav.

93 Ent sõltumata komisjoni käitumisest olid Rumeenia ametiasutused tänu sellele, et nad osalesid menetluses, mille tulemusel võeti vastu vaidlustatud otsus, teadlikud põhjusest, miks komisjon kohaldas aruandeaastal 2017/2018 rakenduskava esimesele ja teisele prioriteetsele suunale kaasrahastamismäära 75%. Seetõttu vaidlustasid need ametiasutused oma 8. märtsi 2019. aasta kirjas komisjoni keeldumise kohaldada uut kaasrahastamismäära, märkides, et keeldumine põhines ekslikult EGESIFi suunistel. Lisaks kordas Rumeenia seda kriitikat hagiavalduses, väites, et komisjon tegi vea, kohaldades lõpliku vahemakse taotluse esitamise ajal kehtinud kaasrahastamismäära 75%. Lõpuks, nagu märkis komisjon, näitavad kõik argumendid, mis Rumeenia esitas käesoleva hagi põhjendamiseks, eelkõige mis puudutavad määruse nr 1303/2013 artikli 139 lõike 6 tõlgendamist, et tal oli võimalik tutvuda põhjendustega, millel vaidlustatud otsus põhineb, ja neid analüüsida.

94 Eeltoodut arvesse võttes tuleb teise väite esimene osa põhjendamatuse tõttu tagasi lükata.

Teine väiteosa, et rikutud on hea halduse põhimõtet

95 Rumeenia väidab sisuliselt, et võttes haldusmenetluses, mille tulemusel võeti vastu vaidlustatud otsus, „põikleva“ seisukoha, rikkus komisjon hea halduse põhimõtet.

96 Komisjon vaidleb hageja argumentidele vastu.

97 Hea halduse põhimõtet on väljendatud Euroopa Liidu põhiõiguste harta artiklis 41, mille kohaselt igaühel on õigus sellele, et liidu institutsioonid, organid ja asutused käsitleksid tema küsimusi erapooletult, õiglaselt ning mõistliku aja jooksul. See õigus hõlmab eelkõige igaühe õigust, et ta kuulatakse ära enne seda, kui tema suhtes võetakse üksikmeede, mis võib teda kahjustada.

98 Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt ei hõlma õigus olla ära kuulatud mitte õigust võistlevale menetlusele vaidlustatud aktide autori ja nende adressaadi vahel, vaid tagab igaühele õiguse esitada haldusmenetluses tulemuslikult ja tegelikult oma seisukoht enne iga sellise otsuse tegemist, mis võib mõjutada ebasoodsalt tema huve (vt 3. juuli 2018. aasta kohtuotsus Transtec *vs*. komisjon, T-616/15, EU:T:2018:399, punkt 145 ja seal viidatud kohtupraktika).

99 Käesolevas asjas tuleb esiteks märkida, et Rumeenia argument, mille kohaselt ei olnud tal enne vaidlustatud otsuse vastuvõtmist võimalik teada komisjoni seisukohta ja võtta selle kohta seisukoht, ei ole faktiliselt põhjendatud. Ühelt poolt oli komisjoni seisukoht kohaldatava kaasrahastamismäära kohta Rumeeniale teada hiljemalt alates 15. jaanuari 2019. aasta kohtumisest, nagu on tõdetud eespool punktides 87–90. Seega ei ole mingit mõju asjaolul, et Rumeenia sai komisjoni 17. mai 2019. aasta kirja (vt eespool punkt 9) kätte kuus päeva enne vaidlustatud otsuse vastuvõtmist. Teiselt poolt, nagu märkis komisjon, oli Rumeenial võimalus väljendada selle kohta oma seisukohta haldusmenetluses, eelkõige nimetatud 15. jaanuari 2019. aasta kohtumisel (vt eespool punkt 6).

100 Teiseks ei ole Rumeenia põhjendanud oma argumenti, et komisjon käitus diskrimineerivalt, kiites aruandeaasta 2017/2018 rakenduskava raamatupidamisaruanded heaks seadusandliku tähtaja jooksul, samas kui teiste programmide puhul olevat komisjon „lükanud raamatupidamisaruannete heakskiitmist edasi“. Rumeenia ei ole nimelt tõendanud, et komisjon oleks nende „muude programmide“ raames kohaldanud muudetud kaasrahastamismäära pärast lõpliku vahemaksetaotluse esitamist, vaid enne konkreetse aruandeaasta raamatupidamisaruannete heakskiitmist.

101 Sellest tuleneb, et teise väite teine osa tuleb samuti põhjendamatuse tõttu tagasi lükata.

102 Seega tuleb teine väide põhjendamatuse tõttu tagasi lükata ning jätta järelikult hagi tervikuna rahuldamata.

Kohtukulud

103 Vastavalt kodukorra artikli 134 lõikele 1 on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud.

104 Kuna Rumeenia on kohtuvaidluse kaotanud, tuleb kohtukulud vastavalt komisjoni nõudele välja mõista hagejalt.

Esitatud põhjendustest lähtudes

ÜLDKOHUS (kümnes koda laiendatud koosseisus)

otsustab:

1. Jätta hagi rahuldamata.

2. Mõista kohtukulud välja Rumeenialt.

Van der Woude Kornezov Buttigieg

Kowalik-Bańczyk Hesse

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 14. aprillil 2021 Luxembourgis.

Allkirjad